

Datum
2017-10-10
Ert datum
2017-06-29

Diariernr
2017-7190
Er referens
N2017/04517/PBB

Avdelningen för utveckling av samhällsskydd
Enheten för säker hantering av farliga ämnen
Jens Hagberg
010-240 51 42
jens.hagberg@msb.se

Regeringskansliet
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

SOU 2017:64 Detaljplanekravet - Delbetänkande av Översiktsplaneutredningen

Sammanfattning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) är medvetna om problematiken med den bostadsbrist som råder i många kommuner och behovet av att förenkla processen för bostadsbyggande. I den fysiska planeringen måste det dock säkerställas att människor inte utsätts för oacceptabla risker från exempelvis farliga ämnen som hanteras på industrier, transporter av farligt gods, översvämning etc. Det är viktigt att risk i den fysiska planeringen ses i en helhet och att den presenteras i översiktsplanen så att identifierade risker hanteras på bästa sätt i den fortsatta planeringen.

Med delbetänkandets förslag, som innebär att markens lämplighet prövas i färre fall, befarar MSB att riskerna kan komma att öka för omgivningen. Detta då det inte framgår i delbetänkandet hur betydande risker i omgivningen runt fastigheten, på tomtmarken, hanteras för att uppnå tillfredställande säkerhet med tanke på att bygglovsprövningen enbart tar hänsyn till byggnadens utformning.

MSB ser utöver detta behov av vissa förtydliganden i plan- och bygglagen (PBL 2010:900) som tydliggör när detaljplanering krävs eller när ett projekts betydande miljöpåverkan ska bedömas.

PBL 4 kap § 2 Krav på reglering med detaljplan

Projektets genomförande som ska bedömas

MSB anser att det kan behöva förtydligas vad som avses i punkt 3 a i PBL 4 kap 2 §, om byggnadsverkets användning får betydande inverkan på omgivningen. När det nu föreslås tydligare koppling mellan SMB-direktivet (om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan) och MKB-direktivet (om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt) och deras genomförande i PBL i denna paragraf kan det kan vara lämpligt att fundera på formuleringen om byggnadsverkets användning. MSB

rekommenderar att det blir tydligare att det är projektets genomförande, och åtgärderna inom projektet, som ska bedömas inom PBL:s ramverk.

MKB-direktivet gäller projekt och är inte direkt kopplat till betydande miljöpåverkan från en byggnad eller ett byggnadsverk. Ur risksynpunkt är det mer lämpligt att koppla bedömningen av om projektet får betydande miljöpåverkan till en förändrad mark- eller vattenanvändning än att koppla detta till bedömning av byggnadsverket. Viss typ av förändrad markanvändning som innebär stora risker för omgivningen kräver inte ett byggnadsverk, exempelvis lagring av varor utomhus eller uppställning av gods under transport. SMB-direktivet kopplar inte heller till bedömning av enskilt byggnadsverk utan en bedömning av planen eller programmets betydande miljöpåverkan.

Hänsyn till risker i bygglov jämfört med detaljplan

MSB anser att utredningen inte på ett tydligt sätt redovisat hur det säkerställs att betydande risker i omgivningen runt fastigheten, på tomtmarken, hanteras för att uppnå tillfredställande säkerhet.

Hänsyn till markens lämplighet med hänsyn till naturhändelser och tekniska olycksrisker ska tas i planskedet eller i bygglovskedet. När en detaljplan tas fram ska kommunen säkerställa att marken blir lämplig för sitt ändamål. I den bedömningen görs en samlad bedömning av hur byggnaden placeras och konstrueras och vilka åtgärder som genomförs i närområdet i övrigt för att säkerställa att marken blir lämplig.

När frågan om markens lämplighet för sitt ändamål endast ska prövas i bygglovet kommer endast byggnadens utformning vara föremål för bedömning av om byggnadsverket blir lämpligt för ändamålet. Kommunen kan komma fram till att byggnadsverket blir lämpligt för ändamålet i och med att åtgärder vidtas för att säkerställa att byggnadens utformning tagit hänsyn till tekniska belastningar från olyckor (tryck, brand, gas etc.) och att byggnaden grundläggs stabilt och på ett översvämningssäkert sätt, men där betydande risker i omgivningen, på tomtmarken, inte hanteras och får tillfredställande säkerhet.

Ändrad markanvändning i riskutsatta områden och "närheten av" Sevesoverksamheter

MSB anser att det kan vara nödvändigt att förtydliga behovet av planläggning för andra byggnadsverk eller förändrad markanvändning även i andra riskutsatta områden. Det finns behov av att begreppet i "närheten av" Sevesoverksamheter förtydligas.

För byggnadsverk som placeras i nära anslutning till Sevesoverksamheter har ett krav på planläggning införts sedan genomförandet av Seveso III direktivet 2015 enligt PBL 4 kap 2 § punkt 3 b "närheten av" Sevesoverksamheten (Jfr 13 art i direktiv 2012/18/EU om åtgärder för att förebygga och begränsa faran för allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår och om ändring och senare upphävande av rådets direktiv 96/82/EG). Detta begrepp är tämligen vagt och

beroende på hur kommunen hanterar och bedömer riskfrågan kan "närheten av" tolkas olika. Detta kan i sin tur göra det svårt för verksamheten att förändras och utvecklas över tid, vilket kan vara av vikt utifrån andra perspektiv om det är fråga om samhällsviktig verksamhet. Det är av särskild vikt om det inte finns en detaljplan kring anläggningen som definierar detta område och "närheten" ska prövas i varje bygglov.

Utredningen tar som exempel upp åtgärder om förändrad markanvändning utan krav på detaljplan, från exempelvis bostäder till kontor eller vice versa. Om denna förändring sker inom riskområdet från en exempelvis storskalig kemikaliehantering ändras förutsättningarna som ligger till grund för avgöra om riskerna är tolerabla. Detta kan ha betydelse för förutsättningarna för verksamhetens möjligheter att utvecklas eller, i förlängningen, dess tillåtlighet.

PBL 9 kap 11 § Marklov

MSB anser att det är av stor vikt att kommunen kan se över hur schaktning och fyllning görs ur ett riskperspektiv och ser det som positivt att utredningen föreslår att utökad marklovplikt kan göras med områdesbestämmelser.

Detta påverkar möjligheter att reglera markhöjder för att öka säkerheten och reducera risker med avseende på tekniska risker, ras- och skredrisker samt möjligheter att hantera skyfall.

I detta ärende har vikarierande generaldirektör Nils Svartz beslutat. Jens Hagberg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också tillförordnade avdelningschefen Camilla Asp och enhetschefen Ann-Sofie Eriksson deltagit.

Nils Svartz

Jens Hagberg

Kopia till JU/SSK